Lietas arhīva Nr. A42-01288-22/22
ECLI:LV:ADRJRIT:2022:1222.A420128822.2.S

# S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2022.gada 22.decembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesneses Sandija Audzere,

piedaloties pieteicējas SIA Kompānijas "LAS1" pilnvarotajam pārstāvim /pers. C/ un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts ieņēmumu dienesta pilnvarotajai pārstāvei Lindai Turlajai,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA Kompānijas "LAS1" pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta 2021.gada 10.decembra lēmuma Nr.33.176/22.7/11052 atcelšanu.

**Aprakstošā daļa**

[1] Pieteicēja SIA Kompānija "LAS1" 2021.gada 7.jūlijā iesniedza Valsts ieņēmumu dienestā (turpmāk – Dienests) Covid-19 krīzes skartā uzņēmuma iesniegumu atbalsta saņemšanai apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai par 2021.gada jūniju.

Ar Dienesta Nodokļu nomaksas veicināšanas pārvaldes Pirmās pievienotās vērtības nodokļa daļas Trešās nodaļas vadītāja 2021.gada 5.augusta lēmumu Nr. 33.17-3/17.7.3/80986 pieteicējai piešķirts atbalsts apgrozāmo līdzekļu plūsmas krituma kompensēšanai (turpmāk –atbalsts) par 2021.gada jūniju 47 912 *euro* (turpmāk – piešķiršanas lēmums).

Dienests pēc atbalsta piešķiršanas konstatēja, ka pieteicēja nebija tiesīga saņemt atbalstu, un ar 2022.gada 28.oktobra lēmumu Nr. 33.177/17.7/101500 (turpmāk – sākotnējais lēmums) atcēla piešķiršanas lēmumu un noteica pieteicējai pienākumu atmaksāt nepamatoti saņemto atbalstu par 2021.gada jūniju.

Izskatot apstrīdēšanas iesniegumu, Dienesta ģenerāldirektors ar 2021.gada 10.decembra lēmumu Nr. 33.176/22.7/11052 (turpmāk – Lēmums) atstāja zemākas iestādes lēmumu negrozītu.

Lēmumā norādīts, ka pieteicējai ir reģistrēti vairāki darbības veidi, t.sk. kā papildu darbības veidi citu starpā deklarēti arī "Ceļu un maģistrāļu būvniecība" (no 2015.gada 1.janvāra līdz 2021.gada 27.jūnijam) un "Citu inženiersistēmu montāža" (no 2015.gada 1.janvāra līdz 2021.gada 27.jūnijam), kas iekļauti Ministru kabineta 2020.gada 10.novembra noteikumu Nr. 676 "Noteikumi par atbalstu Covid-19 krīzes skartajiem uzņēmumiem apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai" (turpmāk – noteikumi Nr. 676) 2. pielikumā "Ierobežoto nozaru saraksts". Līdz ar to pieteicēja atbilstoši noteikumu Nr. 676 16.8.apakšpunktam ir uzskatāma par tādu uzņēmumu, kam atbalstu nepiešķir. Ja pieteicēja ir reģistrējusi papildu darbības veidu, tad Dienestam nav pamata uzskatīt, ka pieteicēja šajā nozarē saimniecisko darbību neveic.

[2] Pieteikums tiesai balstīts uz turpmāk minētajiem iebildumiem.

[2.1] No noteikumu Nr. 676 16.8.apakšpunkta izriet, ka atbalstu nepiešķir uzņēmumiem, kas veic saimniecisko darbību 2. pielikumā minētajās nozarēs, nevis uzņēmumiem, kas deklarējuši saimniecisko darbību 2. pielikumā minētajās nozarēs.

[2.2] Neviens normatīvais akts neaizliedz deklarēt vairākus darbības veidus, arī tādus, kuros, iespējams, darbība tiks veikta tikai nākotnē. Pieteicēja kopš dibināšanas dienas nav veikusi saimniecisko darbību strīdus papildu darbības veidos un, lai novērstu iespējami dažādo deklarēto darbības veidu interpretāciju, 2021.gada 28.jūnijā ir anulējusi strīdus papildu darbības veidus.

[3] Dienests paskaidrojumā pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem.

[4] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis prasību uzturēja, balstoties uz rakstveidā sniegtajiem apsvērumiem. Dienesta pārstāve tiesas sēdē balstījās uz rakstveidā sniegto pamatojumu.

**Motīvu daļa**

[5] Lietā noskaidrojams, vai Dienests pamatoti atcēla lēmumu par atbalsta piešķiršanu pieteicējai. Proti, vai piešķiršanas lēmums ir atzīstams par prettiesisku, ņemot vērā, ka pieteicēja nekvalificējās atbalsta saņemšanas nosacījumiem, jo divi no pieteicējas deklarētajiem saimnieciskās papildu darbības veidiem ir uzskaitīti noteikumu Nr. 676 2. pielikumā

[6] Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likuma 2.pants noteic, ka Ministru kabinets, izvērtējot ekonomisko situāciju, nosaka kritērijus un kārtību šā likuma 4. un 15.pantā noteikto pasākumu un īpašo atbalsta mehānismu piemērošanai nodokļu maksātājiem, kurus skārusi Covid-19 izraisītā krīze. Ministru kabinets, ja nepieciešams, nosaka nozares, kurām sakarā ar Covid-19 izplatību ir būtiski pasliktinājusies finanšu situācija. Saskaņā ar minētā likuma 15.panta trešo daļu Ministru kabinets var noteikt citus atbalsta pasākumus Covid-19 izraisītās krīzes skartajiem nodokļu maksātājiem.

Ņemot vērā minētās tiesību normas, Ministru kabinets izdeva noteikumus Nr. 676 nosakot atbalsta pasākumu Covid-19 izraisītās krīzes skartajiem nodokļu maksātājiem, apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai (apgrozāmo līdzekļu plūsmas krituma kompensēšanai), lai pārvarētu Covid-19 infekcijas otro izplatīšanās vilni (noteikumu 1. un 2.punkts).

Atbilstoši noteikumu Nr. 676 16.8.apakšpunktam (*redakcijā no 2021.gada 8.jūnija līdz 16.decembrim, proti, iesnieguma iesniegšanas un arī*

*lēmumu pieņemšanas laikā*) atbalstu nepiešķir uzņēmumiem, kas veic saimniecisko darbību šo noteikumu 2. pielikumā minētajās nozarēs, pamatojoties uz šo noteikumu 8.punktā minēto iesniegumu par 2021.gada maiju un jūniju.

[7] Lietā nav strīda, ka pieteicējas deklarētie pamatdarbības veidi ir "Automobiļu ražošana" (NACE kods 29.10) un "Automobiļu virsbūvju ražošana, piekabju un puspiekabju ražošana" (NACE kods 29.20), kas nav iekļauti noteikumu Nr. 676 2. pielikumā.

Tāpat nav strīda par to, ka atbalsta periodā – 2021.gada jūnijā – pieteicēja bija deklarējusi vairākus papildu darbības veidus, starp kuriem bija "Ceļu un maģistrāļu būvniecība" (NACE kods 42.11) un "Citu inženiersistēmu montāža" (NACE kods 43.29), kas ir iekļauti noteikumu Nr. 676 2. pielikumā.

Pieteicēja uzsver, ka tai bija aizliegts veikt tieši savu pamatdarbību, savukārt minētajās deklarētajās papildu darbības jomās pieteicēja nekādas darbības nav veikusi kopš tās dibināšanas 1993.gadā, un tās tika anulētas 2021.gada 28.jūlijā.

Dienests minētos apstākļus nav apšaubījis, taču uzskata, ka nozīme ir nevis faktiski veiktajai, bet deklarētajai saimnieciskajai darbībai, turklāt nav nozīmes, vai tā ir uzņēmuma pamatdarbība vai papildu darbība.

[8] Lietā ir strīds par noteikumu Nr. 676 16.8.apakšpunkta interpretāciju redakcijā, kas bija spēkā no 2021.gada 8.jūnija līdz 2021.gada 16.decembrim.

Sākotnējā noteikumu Nr. 676 redakcija noteica, ka šo noteikumu ietvaros atbalstu var saņemt tāds uzņēmums, kas veic saimniecisko darbību šo noteikumu pielikumā minētajās atbalstāmajās nozarēs (4.3.apakšpunkts), un pielikumā bija uzskaitītas atbalstāmās nozares.

Noteikumu Nr. 676 sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumā (anotācijā) (*https://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40494177*) norādīts, ka pamatojums tiesību akta projekta izstrādes nepieciešamībai ir atbalsta sniegšana Covid-19 krīzes skartam uzņēmumam apgrozāmo līdzekļu plūsmas krituma kompensēšanai, lai pārvarētu Covid-19 krīzes otro izplatīšanās vilni (Ministru prezidenta paziņojums 2020.gada 6.novembrī) un tādējādi turpinātu aktivitātes, kas vērstas uz Latvijas tautsaimniecības ilgtspējīgu attīstību. Ieilgstot Covid-19 izraisītajai nedrošībai un atkārtoti noteiktajiem ierobežojumiem Covid-19 izplatības mazināšanai tirgos, turpmākajos mēnešos krasi tiks ietekmēta uzņēmumu apgrozāmo līdzekļu pieejamība un spēja veikt saimniecisko darbību. Līdz ar to īpaši svarīgi no valsts puses sniegt atbalstu, kas novērš Covid-19 krīzes skartajiem uzņēmumiem iepriekš aprakstīto situāciju un stabilizē apgrozāmo līdzekļu plūsmu. Jauno atbalsta programmu plānots ieviest ar Dienesta starpniecību, ņemot vērā tā rīcībā esošo informāciju par uzņēmumiem un to īstenotajām nodokļu saistībām pret valsti, kā arī pieredzi dīkstāves atbalsta programmas īstenošanā. Grantu apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai Covid-19 ārkārtas situācijā varēs saņemt uzņēmumi, kas veic saimniecisko darbību šo noteikumu pielikumā minētajās atbalstāmajās nozarēs (saraksts ir izstrādāts Krīzes vadības grupas uzņēmējdarbības veicināšanai ietvaros, konsultējoties ar uzņēmējus pārstāvošajām organizācijām). Ja uzņēmums veic saimniecisko darbību, tas var saņemt atbalstu tikai atbalstāmajā nozarē (attiecīgi tiek veikta izmaksu nodalīšana).

Ar 2020.gada 1.decembra grozījumiem (stājās spēkā 2020.gada 2.decembrī) noteikumu Nr. 676 4.3.apakšpunkts un pielikums tika svītroti, bet noteikumi Nr. 676 tika papildināti ar 16.punktu, kurā uzskaitīti gadījumi, kad atbalstu nepiešķir.

Ar 2021.gada 29.aprīļa grozījumiem (stājās spēkā 2021.gada 8.jūnijā), kas ietverti noteikumos Nr. 276, noteikumi Nr. 676 tika papildināti ar 16.8.apakšpunktu, nosakot, ka atbalstu nepiešķir uzņēmumiem, kas veic saimniecisko darbību šo noteikumu 2. pielikumā minētajās nozarēs, pamatojoties uz šo noteikumu 8.punktā minēto iesniegumu par 2021.gada maiju un jūniju.

Noteikumu Nr. 276 sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumā (anotācijā) (*http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40501489*) ir norādīts, ka identificēti vairāki problēmjautājumi ar normu piemērošanu praksē, attiecīgi nepieciešami pilnveidojumi noteikumu Nr. 676 normās. Viena no anotācijā norādītajām izmaiņām paredz atbalsta kvalifikācijas kritēriju un atbalsta izmantojuma kārtības precizēšanu – lai nodrošinātu atbalstu tiem uzņēmumiem, kuru saimnieciskā darbība krīzes apstākļos ir ietekmēta izteikti negatīvi, un lai novērstu dažādo interpretāciju par apgrozījumā ieskaitāmajiem līdzekļiem, tiek precizēts, ka, aprēķinot noteikumu Nr. 676 4.2.apakšpunktā noteikto krituma, ņem vērā tikai apgrozījumu no saimnieciskās darbības (t.i., pārējos saimnieciskās darbības ieņēmumos neieskaita saņemto finanšu palīdzības vai finansiālo atbalstu, tādējādi secināms, ka uzņēmumu saņemtie ziedojumi, dotācijas un valsts atbalsti nav jāskaita apgrozījumā); lai noteiktu tiesisko skaidrību valsts atbalsta izlietošanas nosacījumos, tiek noteikts, ka atbalstu var izlietot, lai kompensētu apgrozāmo līdzekļu plūsmas krituma, kas saistīts ar Covid-19 infekcijas otro izplatīšanās vilni. Vēl viena no anotācijā norādītajām izmaiņām paredz atbalstāmo nozaru pārskatīšanu, jo, ņemot vērā to, ka kopš 2021.gada 6.aprīļa ārkārtas situācijas stāvoklis ir pārtraukts, virkne nozaru, kuru darbība ārkārtas situācijā tika apturēta, šobrīd var savu saimniecisko darbību nodrošināt. Noteikumu projekts paredz, ka Ministru kabineta noteikumu projekta pielikumā iekļautajām nozarēm tiek pārtraukta atbalsta izsniegšana par 2021.gada maija mēnesi. Pēc Ekonomikas ministrijas aplēsēm tās ir ap 54 nozarēm ar NACE 2.red. 4 ciparu kodu (ietvertas Ministru kabineta noteikumu projekta pielikumā).

Tātad atbalsts tika saglabāts uzņēmumiem, kuru darbībai ar Covid-19 izplatību saistītie ierobežojumi faktiski turpinājās arī pēc ārkārtas situācijas atcelšanas 2021.gada 6.aprīlī.

Ne no piemērojamo tiesību normu satura, ne no likumdevēja gribas tiesa nekonstatē pamatu uzskatam, ka atbalsta piešķiršana būtu saistāma ar uzņēmuma papildu saimnieciskās darbības nozares deklarēšanas faktu, arī gadījumos, kad uzņēmums atbalstāmajā periodā attiecīgajā nozarē saimniecisko darbību nav veicis.

Kā izriet no Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likuma 2.panta un noteikumu Nr. 676 1. un 2.punkta, attiecīgā regulējuma mērķis ir kompensēt Covid-19 krīzes skartā uzņēmuma apgrozāmo līdzekļu plūsmas krituma, kas tādējādi ir saistāms ar uzņēmuma faktiski veikto saimniecisko darbību.

Noteikumu Nr. 676 4.3.apakšpunktā un vēlāk 16.8.apakšpunktā tiešā tekstā ir norāde uz veikto saimniecisko darbību, nevis uz plānoto un, iespējams, nekad arī neveikto uzņēmuma reģistrēto darbību.

Arī no noteikumu Nr. 676 un to grozījumu anotācijām izriet, ka atbalsta piešķiršanā noteicoša nozīme ir apstāklim, vai uzņēmums darbojas atbalstāmajā nozarē. Nevar atstāt bez vērības apstākli, ka atbalsta programmu bija plānots ieviest ar Dienesta starpniecību, ņemot vērā, ka tā rīcībā ir informācija par uzņēmumiem, proti, Dienests savas kompetences ietvaros ir tiesīgs pārbaudīt nodokļu maksātāja sniegto informāciju, pieprasīt no uzņēmuma papildu vai precizējošu informāciju un dokumentus, un tam ir tiesības noteikt uzņēmumam papildu informācijas iesniegšanas termiņu, kā arī tiesības atteikt atbalsta piešķiršanu, ja informācija netiek sniegta. Līdz ar to secināms, ka katru gadījumu Dienestam bija jāvērtē, ņemot vērā tiesību normās noteiktos kritērijus un individuālos apstākļus, taču pieeja nedrīkst būt formāla.

To, ka pieeja nedrīkst būt formāla un Dienestam šaubu gadījumā ir jāveic papildu pārbaude, atbilst arī Senāta norādītajam, ka no noteikumu Nr. 676 10.punkta izriet, ka Dienests 20 darbdienu laikā no lēmuma pieņemšana dienas izmaksā atbalstu, bet lēmuma pieņemšanas termiņu minētā norma nenosaka. Otrkārt, Dienests lēmumu par atbalsta piešķiršanu pieņem, pamatojoties uz nodokļu maksātāja iesniegumā norādīto informāciju, kuru iespēju robežās pārbauda, un tāpēc Dienestam ir tiesības pieprasīt papildu informāciju, lai pārliecinātos par atbalsta piešķiršanas priekšnoteikumu izpildīšanos. Vienlaikus jāņem vērā, ka atbilstoši noteikumu Nr. 676 18.punktam pārbaudīt nodokļu maksātāja sniegto informāciju Dienests var arī pēc atbalsta piešķiršanas, un gadījumā, ja šādas pārbaudes rezultātā konstatē atbalsta prasību pārkāpumu, nodokļu maksātājam ir pienākums atmaksāt visu saņemto

nelikumīgo atbalstu kopā ar procentiem (*Senāta 2022.gada 11.jūlija rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-882/2022 (Nr.A420152521) 4.punkts*).

Konkrētajā gadījumā pieteicēja sākotnējā lēmuma apstrīdēšanas iesniegumā norādījusi, ka saimniecisko darbību strīdus deklarētajās papildu darbībās nav veikusi. Tiesas ieskatā, saņemot šādus iebildumus, Dienestam bija jāveic padziļināta strīdus jautājuma pārbaude un jāpārliecinās, vai formalizētā sākotnējā lēmuma pieņemšana nav novedusi pie kļūdaina rezultāta. Tostarp Dienests bija tiesīgs veikt padziļinātu izpēti, pārbaudot Dienesta rīcībā esošus pieteicējas kā nodokļu maksātājas iesniegtos dokumentus (piemēram, pārbaudot pieteicējas pievienotās vērtības nodokļa deklarācijās norādītās ziņas) un šaubu gadījumā pieprasot arī no pieteicējas atbilstošus faktus pamatojošos grāmatvedības attaisnojuma dokumentus. Formāla pieeja atbalsta piešķiršanas vērtējumā saistībā ar nodokļu maksātāja darbības nozari nav pieļaujama. Individuālajiem apstākļiem ir būtiska nozīme, lai konkrētais atbalsts tiktu piešķirts saskaņā ar tā mērķi un būtību. Konkrētajā gadījumā Dienests ir formāli izvērtējis noteikumu Nr. 676 16.8.apakšpunkta piemērošanu.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst par nepamatotu Dienesta viedokli, ka tas vien, ka 2021.gada jūnijā pieteicējai bija reģistrēti papildu darbības veidi, kas iekļauti ierobežoto nozaru sarakstā, ir pamats prezumēt, ka pieteicēja attiecīgajās nozarēs veica saimniecisko darbību. Šāda Dienesta prezumpcija neizriet no lietā piemērojamā tiesiskā regulējuma – noteikumu Nr. 676 16.8.apakšpunktā ietvertā atbalstu izslēdzošā nosacījuma, kas kā nosacījuma piemērošanu paredz, ka uzņēmums veic konkrēto saimniecisko darbību.

[9] Attiecīgi arī tiesai tiesvedības procesā jāpārliecinās par to, vai uz pieteicējas darbību ne tikai formāli, bet arī faktiski ir piemērojams noteikumu Nr. 676 16.8.apakšpunktā noteiktais atbalsta šķērslis, proti, ka pieteicēja būtu faktiski veikusi saimniecisko darbību reģistrētajās papildu darbībās "Ceļu un maģistrāļu būvniecība" (NACE kods 42.11) un "Citu inženiersistēmu montāža" (NACE kods 43.29).

Noteikumu Nr. 676 4.$^3$ punkts paredz, ka, nosakot apgrozījuma kritumu, Dienests ņem vērā pievienotās vērtības nodokļa deklarācijā norādīto darījumu vērtību (bez nodokļa). Savukārt Pievienotās vērtības nodokļa likuma 5.panta pirmās daļas 2.punkts noteic, ka pakalpojuma sniegšana par atlīdzību ir ar nodokli apliekams darījums, kā arī no citām likuma normām neizriet, ka attiecībā uz darījumiem strīdus nozarēs pastāvētu izņēmumi no šī principa. Ievērojot minēto, tiesa secina, ka pievienotās vērtības nodokļa deklarācijā ietvertās ziņas un ar nodokli apliekamo darījumu pārbaude var sniegt pietiekamas ziņas par pieteicējas darbības nozarēm un to, vai pieteicēja ir veikusi saimniecisko darbību strīdus nozarēs.

No pieteicējas pievienotās vērtības nodokļa deklarācijām par 2019. un 2020.gadu (*lietas 77.-132.lapa*) un pieteicējas sniegtā apraksta par pārdotajām precēm un sniegtajiem pakalpojumiem 2019. un 2020.gadā (*lietas 137.-147.lapa*), tiesa nekonstatē, ka pieteicēja būtu sniegusi pakalpojumus strīdus nozarēs. Lietā, izņemot deklarēšanas faktu, nav citu pierādījumi, ka pieteicēja būtu veikusi saimniecisko darbību strīdus nozarēs.

[10] Papildus norādāms, ka ar Ministru kabineta 2021.gada 26.oktobra noteikumiem Nr. 722 „Grozījumi noteikumos Nr. 676" noteikumu Nr. 676 16.8.apakšpunkts tika izteikts jaunā redakcijā, nosakot, ka atbalstu nepiešķir uzņēmumiem, kas deklarējuši saimniecisko darbību kā pamatdarbību šo noteikumu 2. pielikumā minētajās nozarēs, pamatojoties uz šo noteikumu 8.punktā minēto iesniegumu par atbalsta periodu.

Tātad ar minētajiem grozījumiem Ministru kabinets ir precizējis sākotnēji neviennozīmīgi noformulēto strīdus tiesību normas tekstu, aizstājot vārdus „veic saimniecisko darbību" ar „deklarējuši saimniecisko darbību kā pamatdarbību". Šo grozījumu noteikumu projekta anotācijā *(pieejama: https://tapportals.mk.gov.lv/annotation/0c9b8061-896c-4991-a301-b5b02af240dc#)* norādīts, ka ar šiem grozījumiem tiek precizēti atbalsta saņemšanas kritēriju nosacījumi, precizējot salīdzināmos mēnešus, kā arī atbalsta saņēmēju loku. Uzņēmumiem, kas deklarējuši saimniecisko darbību kā pamatdarbību šo noteikumu 2. pielikumā minētajās nozarēs, atbalstu nepiešķir.

Tādējādi, tiesas ieskatā, Ministru kabinets ir precizējis strīdus nosacījumu atbilstoši savai sākotnējai gribai, proti, ka uzņēmuma veiktās saimnieciskās darbības nozare būtu nosakāma atbilstoši uzņēmuma deklarētajam pamatdarbības veidam, kas ļauj objektīvāk izvērtēt atbalsta piešķiršanas nepieciešamību.

[11] Dienests norāda, ka informācijas sniegšana par papildu darbības veidu ir uzņēmuma brīva izvēle, tādēļ, ja uzņēmums ir reģistrējis papildu darbības veidu un nav savlaicīgi aktualizējis deklarētos datus, tad nav pamata uzskatīt, ka uzņēmums šajā nozarē saimniecisko darbību neveic.

Taču, ja Dienests pats uzskata, ka papildu darbības veida deklarēšana nav nodokļu maksātāja pienākums, tad nav saprotams pamatojums, kādēļ papildu darbības veida reģistrēšanai vispār būtu piešķirama nozīme un kāpēc tās nepareiza reģistrēšana pati par sevi varētu radīt tādas sekas kā atbalsta nepiešķiršana.

Tiesas ieskatā, Dienesta viedoklis, ka atbalsta par 2021.gada jūniju piešķiršanai nozīme ir 2021.gadā deklarētajiem papildu darbības veidiem, neatkarīgi no tā, vai uzņēmums faktiski šo darbību veic, ir pretēja arī saimnieciskās darbības veidu deklarēšanas būtībai.

Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 15.panta pirmās daļas 15.punkts noteic nodokļu maksātāju pienākumu, izmantojot Dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmu, līdz 1.maijam iesniegt nodokļu administrācijai informāciju par iepriekšējā taksācijas gada pamatdarbības veidu, ja tas iepriekšējā taksācijas gadā ir mainījies un neatbilst nodokļu administrācijai sniegtajai informācijai. Nodokļu maksātāji, kas uzsāk saimniecisko darbību, informāciju iesniedz mēneša laikā pēc saimnieciskās darbības reģistrācijas Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā vai Dienestā.

Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 1.panta 32.punkta izpratnē pamatdarbības veids ir atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2006.gada 20.decembra regulai (EK) Nr. 1893/2006, ar ko izveido NACE 2.red. saimniecisko darbību statistisko klasifikāciju, kā arī groza Padomes regulu (EEK) Nr. 3037/90 un dažas EK regulas par īpašām statistikas jomām (Dokuments attiecas uz EEZ) (turpmāk — NACE 2.red.) klasificēts nodokļa maksātāja (izņemot fiziskās personas, kas neveic saimniecisko darbību) darbības veids ar vislielāko īpatsvaru kopējā apgrozījumā taksācijas gadā. Nodokļu maksātājiem, kas uzsāk saimniecisko darbību, pamatdarbības veidu nosaka pēc plānotajiem apgrozījuma rādītājiem.

Paredzot attiecīgu regulējumu (2015.gada 17.septembra grozījumi likumā „Par nodokļiem un nodevām"), likumprojekta anotācijā tika apzināta problēmsituācija, ka uzņēmumiem nav noteikts pienākums nodrošināt informācijas par pamatdarbības veida atbilstību, to aktualizējot. Tika ņemts vērā, ka NACE koda noteicošā pielietošanas joma ir statistika, kurā esošais normatīvais regulējums ir pietiekams un pielietošanas prakse ir atbilstoša. Savukārt NACE pielietojums ir problemātiskāks tādās specifiskās jomās kā, piemēram, nodokļu administrēšana un ēnu ekonomikas ierobežošana, kur ir nepieciešams operatīvi, ļoti pamatoti un precīzi definēt vai pārbaudīt konkrētā brīdī uzņēmuma piederību kādai nozarei. Tieši šajās jomās ir gadījumi, kad pastāv problēmas ar uzņēmuma pamatdarbības NACE koda noteikšanu konkrētā brīdī vai apzinātu maldināšanu. Piemēram, ir novērota tendence mainīt pamatdarbības veidu (NACE kodu) bez acīmredzamiem iemesliem. Padziļinātās sadarbības programmas darbības ietvaros izvēloties izdevīgāko pamatdarbības nozari atbilstoši NACE 2.redakcijas klasifikācijas divu zīmju līmenim, kurā ir zemāki vidējie rādītāji, lai klasificētos dalībai Padziļinātās sadarbības programmā. Likumprojekts paredz noteikt pienākumu saimnieciskās darbības veicējiem vienreiz gadā līdz 1.maijam Dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmā iesniegt informāciju par saimnieciskās darbības pamatveidu. Saimnieciskās darbības veicējs norāda tādu saimnieciskās darbības pamatveidu, kāds tas bija iepriekšējā taksācijas gadā. Tādējādi NACE kodu turpmāk norādīs tikai elektroniski vienu reizi gadā, kas vienkāršos administratīvo slogu saimnieciskās darbības veicējam. Ja saimnieciskās darbības veicējam mainās pamatdarbības veids, par to nebūs nepieciešamības ziņot nekavējoties. Savukārt, ja saimnieciskās darbības pamatveids nemainās, tad informāciju par pamatdarbības veidu nākamajā taksācijas gadā nebūs jāsniedz. Noteiktais pienākums paredz noteikt pamatdarbības veidu, ņemot vērā neto apgrozījumu no katra pamatdarbības veida. Kā galveno

pamatdarbības veidu norāda to, kurā neto apgrozījums ir vislielākais. Savukārt NACE koda norādīšanai nodokļu maksātāju iesniegumā pirms reģistrācijas pievienotās vērtības nodokļa reģistrā ir citi principi, kur nodokļu administrācijai svarīgi zināt nodokļu maksātāja apgrozījuma prognozes, t.i., ar kādu saimnieciskās darbības pamatveidu nodokļu maksātājs vēlas nodarboties nākotnē un vai nodokļu maksātājam ir iespējas norādīto darbības veidu atbilstoši pieejamajam finansējumam, iekārtām utt. īstenot (*https://titania.saeima.lv/LIVS12/saeimalivs12.nsf/0/636C35DC99D59992C2257E3E002F27D4?OpenDocument*).

Tātad likumdevējs nodokļu administrēšanas procesā par nozīmīgu ir atzinis tieši pareiza pamatdarbības veida (darbības veida ar vislielāko īpatsvaru kopējā apgrozījumā taksācijas gadā) reģistrāciju. Ir būtiski, lai patiesajai situācijai atbilstoša situācija tiktu aktualizēta līdz nākamā taksācijas gada 1.maijam.

Pienākums deklarēt papildu darbības veidu nav noteikts likumā, bet ir paredzēts Ministru kabineta noteikumos.

Ministru kabineta 2015.gada 22.septembra noteikumu Nr. 537 „Noteikumi par nodokļu maksātāju un nodokļu maksātāju struktūrvienību reģistrāciju Valsts ieņēmumu dienestā" 27.10.apakšpunkts noteic, ka nodokļu maksātāju reģistrā ieraksta citstarp ziņas par pamatdarbības veidu un papildu darbības veidu atbilstoši Eiropas Savienības Saimniecisko darbību statistiskās klasifikācijas NACE 2. red. ar detalizāciju līdz četrām zīmēm. Ministru kabineta 2013.gada 3.janvāra noteikumu Nr.17 „Pievienotās vērtības nodokļa likuma normu piemērošanas kārtība un atsevišķas prasības pievienotās vērtības nodokļa maksāšanai un administrēšanai" 2.pielikumā „Iesniegums reģistrācijai Valsts ieņēmumu dienesta pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistrā" esošās veidlapas 18.punkts paredz sniegt informāciju par darbības veidiem (NACE 2): pamatdarbības veidu un citiem darbības veidiem (norādot trīs galvenos bez pamatdarbības, ja tādi ir).

Minētie noteikumi nekonkretizē attiecīgo ziņu aktualizācijas pienākumu, un tiesai nav pamata uzskatīt, ka informācijas par pamatdarbības veidu un informācijas par papildu darbības veidu aktualizācijas kārtība un termiņi varētu būt atšķirīgi.

Tātad ciktāl tiek pārbaudīta informācija par pieteicējas pamatdarbības un papildu darbības veidu 2021.gada jūnijā, tad attiecīgās informācijas aktualizācijas pienākums pieteicējai būtu bijis jāizpilda līdz 2022.gada 1.maijam. Secīgi, lemjot par pieteicējai labvēlīgā lēmuma atcelšanu, Dienestam nebija pamata nekritiski, nepārbaudot faktisko situāciju, vadīties no iesnieguma saņemšanas brīdī – 2021.gada 7.jūlijā – reģistrētās informācijas par uzņēmuma papildu darbības veidiem, citstarp ņemot vērā pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumā paskaidroto, ka darījumi papildu reģistrētajās nozarēs pieteicējai nekad nav bijuši.

[12] Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka Dienests nepamatoti pieņēma Lēmumu, liekot atmaksāt pieteicējai saņemto atbalstu, līdz ar to Lēmums ir prettiesisks un atceļams.

[13] Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmā daļa noteic, ja pieteikums pilnībā vai daļā apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Pieteicēja par pieteikuma iesniegšanu tiesā samaksāja valsts nodevu 30 *euro*. Ievērojot minēto un to, ka pieteikums ir apmierināms, no Latvijas Republikas kā no atbildētājas lietā, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, par labu pieteicējai piespriežama tās samaksātā valsts nodeva par pieteikuma iesniegšanu tiesā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 12.februāra noteikumu Nr. 85 „Kārtība, kādā administratīvajā lietā iemaksā, atmaksā un atlīdzina valsts nodevu un iemaksā un atmaksā drošības naudu" 13.punktu piespriestā valsts nodeva pieteicējai atlīdzināma no Dienesta budžeta līdzekļiem.

**Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 246.–251.pantu, 253.panta pirmo daļu un 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

**nosprieda**

apmierināt SIA Kompānijas "LAS1" pieteikumu.

Atcelt no pieņemšanas brīža Valsts ieņēmumu dienesta 2021.gada 10.decembra lēmumu Nr.33.176/22.7/11052.

Piespriest no Latvijas Republikas par labu SIA Kompānijai "LAS1" (reģ. Nr.40003160657) tās samaksāto valsts nodevu 30 *euro*, atlīdzinot to no Valsts ieņēmumu dienesta budžeta līdzekļiem.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese S. Audzere